

JIM/

12. april 2018

Nærings- og fiskeridepartementet

Høring – tiltak for å øke fisket etter reker

Fiskebåt viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsforslag om tiltak for å øke fisket etter reker i Barentshavet. Fiskebåt vil innledningsvis gi ros til departementets engasjement for å øke utnyttelsen av rekeressursene i Barentshavet. Fiskebåt konstaterer at de allerede gjennomførte tiltakene har hatt svært liten effekt, og mener at heller ikke de nye forslagene i dette høringsnotatet vil bidra til en økning i aktiviteten i rekefisket i Barentshavet. I tillegg er enkelte av forslagene svært problematiske i forhold til forutsigbarheten og tilliten til konsesjons- og kvotesystemet. Fiskebåt vil derfor benytte anledningen til å fremme en del andre forslag som kan bidra til økt rekefiske. I stor grad er dette forslag som Fiskebåt har spilt inn ved tidligere anledninger.

Når det gjelder forslaget om tilbakekall av passive tillatelser, konkluderer departementet med at dette ikke er effektivt med mindre det kombineres med et kvantumskrav for å opprettholde aktiviteten. Et slikt kvantumskrav er det ikke hjemmel til å innføre, med mindre det eksplisitt er stilt et slikt krav ved nytildeling, i tilknytning til overføring av tillatelsen til annet fartøy eller ved salg av fartøyet for fortsatt drift. Fiskebåt viser til at det er delte meninger i næringen om et slikt kvantumskrav, men tar til orientering at departementet mener at det ikke finnes hjemmel for å innføre et slikt kvantumskrav.

Fiskebåt er enig i Nærings- og fiskeridepartementets vurdering om at en heving av konsesjonsgrensen fra dagens 19,81 meter til 40 meter vil ha begrenset verdi. Også en heving av lengdegrensen til 60 meter vil ha begrenset verdi. Fiskebåt tviler på at rederier vil finne det interessant å bygge båter under 60 meter for reketraling i nordområdene. Slike båter vil sannsynligvis raskt blir utkonkurrert av større og langt mer effektive fartøyer. Fiskebåt ser liten grunn til å endre dagens konsesjonsgrense på 19,81 meter, og i hvert fall ikke som et ledd i å øke aktiviteten i rekefisket i Barentshavet.

Fiskebåt er også negativ til departementets forslag om å oppheve lengdegrensa, og til forslaget om å oppheve lengdegrensa kombinert med inndragning av dagens reketråltillatelser. Fiskebåt viser til at det ikke er mangel på reketråltillatelser som har begrenset det norske fisket etter reker i Barentshavet. Begge forslagene til departementet vil føre til at verdien på dagens reketråltillatelser forringes eller bortfaller. Dette vil kunne svekke økonomien og egenkapitalen i rederiene som har reketråltillatelser i dag, og redusere muligheten for investeringer i økt aktivitet. Fiskebåt vil også vise til at enkelte rederier som i generasjoner har satset i rekefisket, og fortsatt satser på dette fisket, sitter på utskiftningstillatelser. Når disse rederiene ikke finner lønnsomhet i å sette flere fartøyer inn i rekefisket, er det et sterkt signal om at det ikke er tilstrekkelig lønnsomhet i fisket.

Fiskebåt vil også advare mot en overdreven tro på at markedet er i stand til å absorbere en kraftig økning i tilgangen av reker fra Barentshavet til priser som flåten kan leve med. Erfaring viser at det bare unntaksvis er mulig å opprettholde et høyt aktivitetsnivå i rekefisket, og høye førstehandspriser.

Fiskebåt vil understreke at det er manglende lønnsomhet i rekefisket som er hovedårsaken til det sviktende rekefisket i Barentshavet de siste årene. Bortfall av rekefisket ved Øst-Grønland har samtidig gjort det vanskelig for norske fartøyer å drive helårig reketraling. De utenlandske

rekefiskerne som driver tilnærmet helårlig rekefiske i Barentshavet har kunnet gjort dette fordi de utnytter mulighetene som bruk av oppsamlingspose i Smutthullet gir, og fordi de har lavere lønnsutgifter enn norske fartøyer. I tillegg hevdes det at mange av de utenlandske rekefiskerne bruker billigere drivstoff enn det de norske fartøyene er pålagt å bruke i disse farvannene.

Fiskebåt konstaterer at det ligger an til en betydelig økt norsk innsats i rekefisket i Barentshavet i 2018, sammenlignet med foregående år. Dette har delvis sammenheng med lavere kvoter av torsk og hyse, men først og fremst skyldes det en kraftig økning i førstehåndsprisene for reker. Råfisklaget anslår at førstehåndsprisen for reker vil være opp mot 30% høyere i år enn i fjor. Den økte innsatsen i rekefisket er allerede så stor at den utfordrer likviditeten hos kjøperne, som i praksis dreier seg om tre aktører, to norske og en islandsk. Norges Råfisklag har allerede som en unntaksordning innført utsatt oppgjør av rekefangster for å gi kjøperne mulighet til å ta imot det forventede økte rekekvantumet. Det vil også bli vurdert å be om en statlig likviditetsordning etter mønster av den ordningen som ble innført for kvitfisk under finanskrisen, for å forsøke å opprettholde omsetningen i rekefisket.

Fiskebåt vil også peke på at rekefisket har fått en mer østlig utbredelse de siste årene, og med unntak av et begrenset fiske rundt Svalbard vil det meste av fisket foregå i Hopenjupet, i Smutthullet og i Russlands økonomiske sone. Aktiviteten i russesonen er nå så stor at kvoten på 4.000 tonn ble oppfisket denne uken. I Hopenjupet og Smutthullet opplever fartøyene utfordringer i forhold til snøkrabbeteiner. Også stengte fiskefelt som følge av for stor yngelinnblanding skaper utfordringer. Fiskebåt mener en betydelig økning i innsatsen kan gjøre det vanskeligere å finne rekefelt som gir grunnlag for lønnsom drift. Det bør derfor vises en viss varsomhet med å stimulere til økt innsats i rekefisket, og i alle fall dersom det dreier seg om tiltak som vrir konkurransen mellom ulike rederier.

Fiskebåt vil peke på følgende tiltak som kan iverksettes for å øke lønnsomheten i rekefisket, og over tid øke aktiviteten i rekefisket i Barentshavet, og vi vil gi noen kommentarer til hvert av punktene:

- Likviditetsordning for landindustrien
- Kvotefleksibilitetsordning
- Endring av yngelinnblandingskriteriene
- Automatisk gjenåpning av stengte rekefelt
- Økt rekekvote i russisk område
- Lettere tilgang til russisk sone
- Regulering av snøkrabbefisket
- Utvidet adgang til bruk av oppsamlingspose i Smutthullet
- Opprettholde MSC-sertifiseringen

Likviditetsordning for landindustrien

Som nevnt overfor er den økte innsatsen i rekefisket allerede så stor i 2018 at den utfordrer likviditeten hos kjøperne. Norges Råfisklag har allerede som en unntaksordning innført utsatt oppgjør av rekefangster for å gi kjøperne mulighet til å ta imot det forventede økte rekekvantumet. En slik ordning innebærer at kjøperne forplikter seg til å kjøpe fangstene til en gitt pris når fangstene landes, men der oppgjøret og kjøpet gjennomføres på et senere tidspunkt. I mellomtiden må fiskerne lagre kvantumet, og rederiene bærer også en risiko i forhold til om kjøperne vil være i stand til å overta fangsten på avtalt tidspunkt. Det er betydelig skepsis til denne ordningen hos fiskerne. Fiskebåt mener at en statlig likviditetsordning etter mønster av den ordningen som ble innført for kvitfisk under finanskrisen, vil være en bedre ordning for å opprettholde og styrke omsetningen i rekefisket. Fiskebåt vil anmode Nærings- og fiskeridepartementet om å vurdere en slik ordning.

Kvotefleksibilitetsordning

I dag har alle trålere som driver aktivt rekefiske også torsketråltillatelse. I mangel av forutsigbare kvotefleksibilitetsordninger, og med siste års erfaring med dårligere fisketilgjengelighet på slutten av året, velger mange trålere å fiske mer kvitfisk om sommeren og høsten for å sikre seg mot problemer med å fiske opp fartøykvotene. Sommermånedene og tidlig på høsten er normalt gode perioder for å fiske reker. Fiskebåt mener at innføring av en forutsigbar kvotefleksibilitetsordning, eller alternativt en kvoteoverføringsordning som vi hadde i 2017, vil gi torsketrålerne mulighet for økt satsing i rekefisket tidligere på året.

Endring av yngelinnblandingskriteriene

Dagens kriterier for tillatt innblanding av undermåls fisk er etter Fiskebåt sin vurdering for strenge, og det vises spesielt til de beregningene som Fiskeridirektoratet har gjennomført med utgangspunkt i den bioøkonomiske modellen. Dette er også bakgrunnen for at kontrollmyndighetene praktiserer dagens regel om tillatt innblanding av snabeluer liberalt. Fiskebåt mener det er viktig å bli enige med Russland om nye kriterier for yngelinnblanding, og forutsetter at nye kriterier blir mindre strenge enn de som praktiseres i dag. Dersom Russland ikke viser vilje til en konstruktiv dialog om disse spørsmålene, mener Fiskebåt at Norge bør vurdere en egen bestemmelse for områder under norsk fiskerijurisdiksjon.

Automatisk gjenåpning av stengte rekefelt

Fiskebåt mener at det er et problem at stengte rekefelt blir stående stengt over lange perioder, uten at det foretas nye undersøkelser i disse områdene. Fiskebåt mener at det bør innføres en generell regel om at stengte felt automatisk gjenåpnes etter en viss periode. Dette vil gi fartøyene større forutsigbarhet for driften, og være et viktig bidrag for å øke aktiviteten i rekefisket.

Økt rekekvote i russisk område

For første gang på flere år ligger det an til at den norske rekekvoten på 4.000 tonn vil bli oppfisket i år, og sannsynligvis i løpet av denne uken. Fiskebåt mener at det er grunn til å forvente økt interesse for å fiske reker i russisk økonomisk sone de neste årene. Dette har også sammenheng med at rekebestanden har fått en mer østlig utbredelse. Fiskebåt mener at det vil være viktig for rekeflåten å få økt rekekvoten i russisk sone, og vil komme tilbake til dette i tilknytning til forhandlingene med Russland til høsten. Fiskebåt mener at frigjorte torskekvoter som følge av redusert kjøp av rekekvoter ved Øst-Grønland eventuelt kan benyttes til å øke rekekvoten i russisk sone.

Lettere tilgang til russisk sone

Fiskebåt har lenge argumentert for å oppheve sjekkpunktkravet for å gå inn i russisk sone, alternativt å få på plass et mer nordlig sjekkpunkt. Det er en betydelig utfordring av russiske fiskefartøyer uhindret går mellom fiskevernsonen rundt Svalbard og russisk sone, men norske fiskefartøyer ikke har denne muligheten. Fiskebåt ser samtidig at det er vanskelig å nå frem i dette spørsmålet, og det vil kanskje være fornuftig å benytte forhandlingskapitalen til å prioritere andre spørsmål som kan lette tilgangen til russisk sone. Dette kan for eksempel være å forenkle lisensieringsordningen, og å avklare regelverket ved fiske i russisk sone. Fiskebåt viser til at vi har en god dialog med Fiskeridirektoratet for å få avklart regelverket, men fortsatt er det mange norske fartøyer som vegrer seg for å gå inn i russisk sone.

Regulering av snøkrabbefisket

Reketrålflåten har opplevd betydelige arealkonflikter med snøkrabbefisket de siste årene. Dette er spesielt knyttet til at store områder over lang tid er beslaglagt av teineposisjoner, og det er knyttet usikkerhet til om det fortsatt står teiner i mange av disse områdene. Det er også et betydelig problem at reketrålerne svært ofte får umerkede teiner i trålen, noe som forsinker rekefisket. Fiskebåt mener det er positivt at departementet har sendt på høring et forslag om å regulere av fisket etter snøkrabbe. Fiskebåt mener også at det er nødvendig å begrense deltakelsen i snøkrabbefisket. Dette er viktig for snøkrabbenæringen selv, men det er kanskje like viktig for rekenæringen. Det vises for øvrig til egne høringsuttalelser om innsatsregulering i snøkrabbefisket, og regulering av snøkrabbefisket.

Utvidet adgang til bruk av oppsamlingspose i Smutthullet

Fiskebåt viser til at utenlandske reketrålere over flere år har utnyttet muligheten til å benytte oppsamlingspose i rekefisket i Smutthullet. Fiskebåt er positiv til at det er iverksatt en norsk forsøksordning med to fartøyer i 2018, slik at vi får informasjon om hva som faktisk foregår i dette fisket. Så langt er erfaringen at bifangsten i rekefisket i Smutthullet enkelte dager har svært høy verdi, og opp mot et par hundre tusen kroner. Det sier seg selv at denne muligheten gjør det mer lønnsomt å drive rekefiske i Smutthullet, og det er mulig også å drive dette fisket med lavere fangstrater av reker. Fiskebåt har støttet norske myndigheter i at det bør være forbudt å bruke oppsamlingspose i rekefisket i Smutthullet, og spesielt i en situasjon der det ikke er avsatt omforente bifangstkvote. Fiskebåt konstaterer imidlertid at det synes vanskelig å nå frem i NEAFC med et forbud om bruk av oppsamlingspose i Smutthullet, og mener at norske fiskerimyndigheter må legge til rette for at norske fartøyer får samme mulighet som utenlandske reketrålere i Smutthullet.

Opprettholde MSC-sertifiseringen

Norge må oppfylle visse betingelser for å opprettholde MSC-sertifiseringen av rekefisket i Barentshavet etter 2020. Dette gjelder blant annet å etablere en høstningsregel og å få kontroll med aktiviteten i Smutthullet. Fiskebåt konstaterer at markedsaktørene mener at det vil være katastrofalt for norsk rekenæring å miste MSC-sertifikatet for reker i Barentshavet, og det er derfor viktig å arbeide for å imøtekomme kravene for sertifikatet. Fiskebåt er positiv til at Nærings- og fiskeridepartementet har gitt klarsignal til å se på mulighetene for å etablere en høstningsregel for reker i Barentshavet, og Fiskebåt vil følge opp dette. Når det gjelder kontroll med rekefisket i Smutthullet, vil Fiskebåt følge opp disse spørsmålene i tilknytning til NEAFC-forhandlingene til høsten.

Fiskebåt vil oppfordre Nærings- og fiskeridepartementet om å gripe fatt i disse utfordringene. Fiskebåt mener at dette vil kunne gi en positiv og sunn utvikling i aktiviteten i rekefisket i Barentshavet.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Audun Maråk

Jan Ivar Maråk

Kopi: Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Norges Fiskarlag

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.